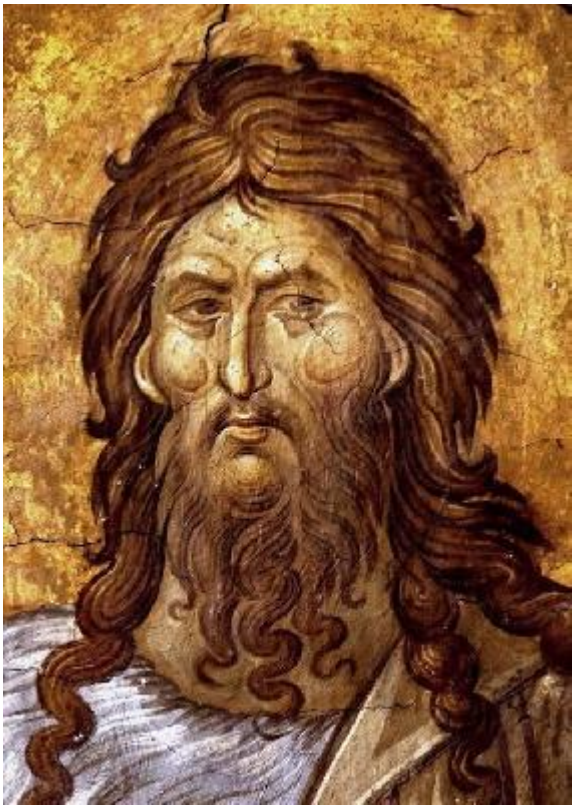
23.09.2013 г. / 07:18:38

Вяра

06.10 по еретическия, †23 септември по православния календар - Зачатие на св. Иоан Предтеча и Кръстител Господен. Св. преподобна Поликсения. Св. мъченица Ираида

Слово на зачатие на честния и славен пророк, предтеча и кръстител Господен Йоан*

Свети Иоан Предтеча.
Фрагмент от стара стенопис.
Косово, Сърбия

По времето, когато наближило зачатието на нашия Спасител, по славен и чудесен начин станало зачатието на свети Йоан Предтеча. Много майки зачеват деца, но малко са тези, чието зачатие се прославя и се празнува от светата

Църква. Известни са само три майка, зачатията в утробите на които са станали предмет на удивление за целия свят. Това са: праведната Анна, света Елисавета и Пречистата Дева Мария. Праведната Анна, заченала света Богородица, Елисавета - Предтечата, а Дева Мария - Христа, нашия Спасител. Всички тези зачатия били възвестени от ангел и се извършили по благодатта Божия и при това не иначе, а чрез беседа между благовестителя и зачеващите, понеже Самият Бог искал и съгласието на зачеващите. Затова благовестителят, свети архангел Гавриил, като влязъл в олтара при свещеника Захария, който служел тогава пред Бога, казал:

Не бой се, Захарие, понеже твоята молитва биде чута, и жена ти Елисавета ще ти роди син, и ще го наречеш с името Йоан; ... и мнозина ще се радват за раждането му" (Лук. 1:13-14).

Свети Захария отговорил:

- Това, което ми известяваш, радостни вестителю е и неочаквано, и странно, защото да се раждат деца в старостта и е неестествено; "*а аз съм стар, па и жена ми е в напреднала възраст*" (Лук. 1:18), как можем да заченем и да родим син?

А ангелът отговорил:

- Захария, от първите ти думи виждам, че ти си маловерец; не вярваш, че думите ми ще се сбъднат. Наистина това, което ти възвестявам, не е свойствено за твоята природа, но за това има воля Божия, за която няма нищо невъзможно, "*защото Бог може от тия камъни да въздигне чеда Аврааму*" (Мат. 3:9). Нима не ти е известно, че Бог е можал да сътвори Адам от пръст, да създаде Ева от реброто Адамово и да дарува на престарялата Сарра син Исаак? Затова Всемогъщият Бог ще дарува и на твоята жена в старостта й раждането на син, понеже молитвата ти е чута.

- Сега - казал свещеникът - аз принасям на Бога молитвите си за пришествието на въжделения Месия, Когото Той е обещал с устата на Своите свети пророци; моля се, Бог по-скоро да Го изпрати на земята, за да спаси Авраамовото семе от робството на другородците; моля Му се още и за това, да прости съгрешенията ми и греховете на целия народ; а за това, да имам син, сега не се моля, защото и самият аз вече достигнах преклонна възраст, и жена ми се състари.

А ангелът му рекъл:

- Аз съм Гавриил, който предстоя пред Бога; по Божие откровение зная, че сега ти се молиш не за даруването на син, а за това, за което ми каза; обаче преди, когато ти и съпругата ти не бяхте още стари, ти усърдно молеше Господа да ви изпрати син. Всемилостивият Господ, от Когото не може да се укрие даже и най-малкото движение на човешкото сърце, внимава към молещите Му се и изпълнява желанията на боящите се от Него. Като чу предишните ти молитви, Той ти дарува син, съименен на благодатта (“Иоан” означава благодат, б.ред.); защото по Своето благоволение Господ знае кога да изпълни молбите на светиите Си: и ето, ще ти се роди син, който ще бъде велик пред Господа.

На това светият отговорил:

- Сега виждам, благовестителю, че ти си ангел Божий, защото и беседата ти свидетелства за това, и видът ти ясно показва това, и силата на думите ти го потвърждава. А отначало, когато ти внезапно се яви пред мен и започна да вещаеш, аз се ужасих, подобно на пророк Даниил, който някога се побоял, като видял ангел: гледах, казал той, на това "*велико видение, но в мене сила не остана*" (Дан. 10:8); също и майката на Самсон казала: "*човек Божий идва при мене, който имаше вид на Ангел Божий, вид твърде почтен*" (Съд. 13:6). Затова и аз се побоях и не дръзвам да възразя на

твоите ангелски слова; обаче, ще те попитам, защо синът, който ще ми се роди, ще бъде велик? Нима той ще бъде по-висок и по-свят от пророк Иеремия, към когото било слово Господне: "*преди да те образувам в утробата, Аз те познах, и преди да излезеш из утробата, осветих те: поставих те пророк за народите*" (Иер. 1:5)?

А ангелът рекъл:

- Велик ще бъде пред Господа твоят син и с духовното си величие ще бъде не само равен на пророк Иеремия, но и ще го надмине; ако онзи е получил освещение преди раждането си, то този още повече ще се изпълни с Дух Светии още в утробата на майка си; Иеремия бил предназначен само да пророчества за Месия, а този ще се удостои и ръката си да възложи върху Него и да Го кръсти. И с величието на Божията благодат той ще надмине не само Иеремия, но и другите велики светии, защото между родените от жени, никой няма да бъде по-голям от Йоан Кръстител (Мат. 11:11). Както звезда от звезда се различава по слава, така и сред Божиите светии един превъзхожда друг по слава и чест; както и в нашите ангелски чинове, които винаги гледат лицето на Господ Саваот, Бог не открива поравно на всички тайните на благата Си воля, но чрез по-горните чинове ги явява на по-долните. Много звезди се явяват пред изгрева на слънцето, но единствено деница (зорница) предшества самото слънце. Много пророци са проповядвали за пришествие на Месия, но момъкът, роден от теб, не само ще проповядва със слово, но и с пръста си ще посочи на хората Агнеца Божий, Който ще вземе греховете на света. Ето защо твоят син ще бъде велик и най-голям сред всички родени от жени. И колкото изпълнението на радостната вест е по-приятно от самата вест, толкова по-голяма чест в сравнение с другите пророци ще има този пророк, който ще се роди от теб. До него пророкуваха всички пророци и самият закон, а този ще бъде завършек на всички

пророци, край на Ветхия Завет, предтеча на новата благодат.

На това Захария казал:

- Добра и радостна е вестта ти, ангеле Господен! И ако всеки мъдър син весели баща си, то колко повече би ме развеселил мен, стареца, син, по-мъдър от всички пророци! Но как да се радвам, когато се съмнявам в думите ти? Няма радост и веселие в съмнителните неща, а само в достоверните. И така, умолявам те, ангеле Божий, кажи ми, как мога да се уверя в това, което ми известяваш?

Тогава Гавриил отговорил:

- Захария, ти още продължаваш да се съмняваш и да не вярваш на думите ми; нима ще говоря лъжливо аз, пратеникът на Бога, Който е верен ... във всичките Си слова и свят във всичките Си дела (Пс. 144:13), така че "*у Бога няма да остане безсилна ни една дума*" (Лук. 1:37). Ти, който си иерей и учител Израилев, нима не знаеш, че настъпи времето, което изчислих със седмици, когато бях пратен във Вавилон при пророк Даниил (Дан. 9:24)? Нима не сте чели пророчествата му? Разгледай и познай, че вече се е приближил Спасяващият Израиля и пред лицето Му ще шества ангел в плът - твоят син, който ще приготви пътя на Месия, шествайки пред Него в духа и силата на Илия. Но заради това, че не повярва на думите ми, ще бъдеш ням и няма да кажеш нито дума до този ден, когато това ще се изпълни.

И в същия миг немота сковала устата на свещеника Захария, а връзките на безплодието на Елисавета паднали. Ангелът заминал при престола на Вседържителя. Слава на Господа във вековете. Амин.

Тропарь зачатию Иоанна Предтечи

глас 4

Пе́рвее нераждáющая неплóды, возвесели́ся,/ се бо зачалá еси́ Сóлнца свети́льника я́ве,/ просвещáти имýща всю вселéнную, слепотóю недýгующую. / Ликýй, Захáрие, вопия́ со дерзновéнием:// прорóк Вы́шняго есть хотя́й роди́тися.

(Отначало нераждаща, развесели се, неплодна, ето, заченала си светилник на Слънцето, който ще просвети цялата вселена, страдаща от слепота. Ликувай, Захарие, зовейки с дръзновение: този, който ще се роди, е пророк на Всевишния.)

Кондак зачатию Иоанна Предтечи

глас 1

Весели́тся свéтло Захáрия вели́кий/ со всеслáвною Елисавéтию сопрýжницею,/ достóйно зачинáюще Иоáнна Предтéчу,/ егóже Архáнгел благовести́, рáдуяся,/ и человéцы достодóлжно почти́м,// я́ко таи́нника благодáти.

(Светло се весели великият Захария с всеславната съпруга Елисавета, достойно заченала предтечата Иоан; когото ангелът благовести, радвайки се, и човеците по дълг да почетем като таинник на благодатта.)

** Честването на Зачатието на свети Иоан Кръстител е известно от 462 г.*

Житие на преподобна Поликсения († 109 г.)

Света преподобна Поликсения Испанска. Фрагмент от миниатюра в стара ромейска минология

Света Поликсения била родом от Испания. Тя живяла през I в. сл. Р. Хр., по времето на светите апостоли и била тяхна ученичка. От раждането си и в младостта си Поликсения била езичница. Заедно с по-голямата си сестра Ксантипа (***Паметта на преподобна Ксантипа се празнува в същия ден, бел.ред.***), която била съпруга на Пров, управник на тази страна, девицата Поликсения чула за Божественото учение на Христа Спасителя от свети апостол Павел, когато той проповядвал в Испания. И тогава Ксантипа и Пров приели християнство, а Поликсения все още оставала езичница.

След това света Поликсения била сполетяна от нещастия. Тя

била необикновено красива; като се прелъстил от нейната красота, един безчестен човек я отвлякъл насила и я отвел в Гърция. Но милосърдният и всесилен Застъпник на беззащитните и невинните - Господ, запазил младата девица невредима и не допуснал да се изпълнят престъпните замисли на нечестивия похитител. Господ дори обърнал злия умисъл на нечестивеца в полза на Поликсения. Плавайки към Гърция, на един от корабите Поликсения чула проповедта на един друг велик ученик на Христа - свети апостол Петър. Благоразположена към високото Божествено учение на Христа Спасителя, след пристигането в Гърция тя с живо доверие се обърнала към християните за защита и покровителство. Проповядващият по това време там свети Христов апостол Филип поръчал на едно благочестиво семейство да скрие Поликсения от престъпния ѝ похитител. С големи затруднения и пречки се удало на тези добродетелни християни да скрият Поликсения в гръцкия град Патра или Патрас, Ахайска област, където болшинството жители по това време вече били обърнати към християнството от проповедта на свети апостол Андрей, първозвания ученик на Христа Спасителя.

В Патра Поликсения, вече подготвена от благовестието на светите Христови апостоли Павел, Петър и Филип и изпитваща сега върху себе си дейната благотворителност на християните, с жива вяра в Божествеността на учението на Христа Спасителя приела християнството и била кръстена от самия свети апостол Андрей Първозвани. И тук света Поликсения станала свидетелка на славни чудеса, извършени от свети апостол Андрей. Тя видяла как този тогава вече престарял старец кротко понасял тежките изтезания и мъчения, как претърпял кръстна смърт заради нежеланието си да се отрече от Господа Иисуса Христа и смелото си застъпничество за християните.

- Повярвай сам в Христа - казал светият апостол на гневния

езичник, управителя на града и на областта, когато със смъртна заплаха поискал от свети Андрей да се отрече от Христа, да се поклони на езическите богове и да извърши жертвоприношение в тяхна чест. - Аз скърбя повече за твоята гибел, отколкото за страданията, които ми предстоят - продължил светият апостол, - моите страдания ще продължат ден-два, а твоите мъчения ще траят вечно.

Но като не обърнал внимание на краткото увещание на свети Андрей, злобният управител отначало го осъдил на жестоки изтезания, а после го обрекъл на кръстна смърт и за да продължи мъченията му възможно най-дълго, наредил да не го приковават, а да го привържат към кръста.

Когато водели Божия апостол към мястото на разпятието, народът, сред който била и младата Поликсения, се тълпял в множество около него, като възклицавал гръмогласно:

- С какво е съгрешил този праведник, този Божий приятел, че го водят на най-позорната смърт при нас, на която биват осъждани само най-злите престъпници?

Но свети Андрей успокоявал и уговарял народа, и вървял с радост към мястото на мъчението за изповядването на Христа.

Преданите ученици на апостола, в числото на които била и света Поликсения, не го напуснали и тогава, когато го разпънали и го окачили на кръста. Множество народ се тълпял близо до невинно разпънатия свети Андрей, като негодувал срещу решението на управителя и възклицавал с нарастващо недоволство:

- Напразно страда този свят мъж!

А апостолът се стараел да успокои вълнуващите се и продължавал да ги учи на словото Божие:

- Хора, които стоите тук - казал той, - жени и деца, старци и младежи, роби и свободни! Чуйте думите ми и не мислете повече за суетата на временния живот, но погледнете към мен, висящия на кръст заради Христа и вече готовия да остави това тяло. Не трябва да се страхуват от смъртта тези, които са подложени на нея, заради истината в този свят: те достигат блажено успокоение. Очистете се, не забравяйте моето учение; повярвайте от цялото си сърце в Отца и Сина, и Светия Дух. Пазете заповедите на нашия Господ Иисус Христос и с това ще се явите достойни за вечното блаженство, което Господ е приготвил за тези, които Го обичат!

Така минавали дни и нощи. Въпреки тежките мъчения, светият старец не преставал да поучава народа. И тази кротка, но пълна с живот и с истинска любов проповед от кръста особено силно подействала на младата Поликсения. За няколко денонощия тя изживяла цял един живот и християнството непоколебимо се утвърдило в нея.

Междувременно продължителното страдание на свети Андрей дотолкова засилило негодуването на народа, че тълпата с викове обкръжила жилището на управителя Егеат, искайки освобождаването на свети Андрей, който вече трети ден висял на кръста без храна.

- Напразно страда този кротък, свят и мирен човек - казвал народът. - Ето, той виси на кръста вече повече от две денонощия и не престава да ни учи на добро и правда; трябва да се снеме оттам!

Егеат, като се изплашил от вълненията, се съгласил да изпълни желанието на народа и сам отишъл на мястото на наказанието, за да нареди лично пред него да снемат свети Андрей от кръста. Първозваният апостол, като го видял, казал:

- За какво си дошъл, Егеат? Ако си дошъл за това, да

изповядаш вярата си в Господа Иисуса Христа, тогава несъмнено ще получиш опрощение, а ако си се явил, за да ме отвържеш от това дърво, то напразно би се старал за това - аз вече се наслаждавам на гледката на Небесния Цар, вече Му се покланям, вече стоя пред Него! Но докато все още има време, погрижи се за душата си и не си приготвяй вечни мъки.

По заповед на управителя войниците искали да отвържат свети Андрей от кръста, но апостолът, като повдигнал очи към небето, възкликнал:

- Господи, не допускай да ме снемат от кръста, дарувай ми да пострадам за Теб по същия начин, по който Ти си благоволил да пострадаш. Не допускай да се поколебаят тези, които Те познаха и Те възлюбиха чрез моето благовестие; запази ги и ги утвърди в святата Ти вяра, така че и те да прославят Теб, истинския Бог; приеми ме с мир!

И наистина напразно изпълнителите на смъртното наказание се стараели да се приближат към разпнатия, за да го отвържат от кръста - спирала ги невидима сила. Блестяща светлина, по-силна от слънчевата, напълно обгърнала свети Андрей и в продължение на почти половин час го скривала от присъстващите. А когато тази светлина изчезнала, оказало се, че свети апостол Андрей вече е предал духа си на Бога и само лицето му сияело с небесна светлина.

Както възкресението на Иисуса Христа силно подтикнало светите апостоли да проповядват Неговото Божествено учение, така и кончината на свети апостол Андрей подействала плодотворно на света Поликсения. Приела християнство от такъв стълб на Христовата Църква, какъвто бил светият апостол, упражнявала се и укрепвала се в Божественото вероучение на Спасителя пак под неговото ръководство, света Поликсения сама пожелала да проповядва Божественото учение на Христа Спасителя. И когато узнала,

че посетилият град Патра скоро след смъртта на апостол Андрей свети Онисим се отправя за проповед към Испания, света Поликсения с радост го придружила до родината си, за да се потруди в благовестието. Тя искала да обърне към Христа своите сънародници, които още не били просветени от светлината на Евангелието.

Като се върнала в Испания със свети Онисим и с приятелката си Ребека, кръстена заедно с нея, света Поликсения ревностно се отдала на дейно разпространение на християнството сред своите сънародници.

Сестра ѝ Ксантипа също се присъединила към благовестническите ѝ трудове. Запазило се е предание, че те проповядвали особено често в многолюдния град Толедо.

И така, света Поликсения посветила целия си останал живот, почти четиридесет години, на този велик подвиг, давайки на повярвалите в Христа пример за благочестив живот. Плодът на това нейно благочестиво апостолско служение бил този, че твърде много езичници в Испания били обърнати и утвърдени от нея в християнството.

Около 109 година след Рождество Христово света Поликсения мирно починала, като до края на земния си живот запазила девството си.

В памет на света мъченица Ириада († ок. 308 г.)

Светата дева Ириада живеела в Александрия. Веднъж, като отишла на извора, за да си налее вода, тя видяла един кораб, който спрял на брега; на този кораб се намирали множество девици, мъже, иереи, дякони и монаси; всички те били оковани във вериги, защото ги водели на мъчение заради изповядване на името на Иисуса Христа. Внезапно Ириада пламнала от голяма любов към Господа; като се отказала от носенето на вода, тя доброволно се присъединила към Христовите затворници и била окована във вериги заедно с тях.

След като корабът пристигнал в египетския град Антинопол, света Ириада преди всички други претърпяла жестоки изтезания и била посечена с меч*,

а след нея и всички останали запечатали с кръвта си своето изповядване на вярата си в Иисуса Христа.

** Света Ириада загинала около 308 година. Вторично паметта й се празнува под името Раиса.*

Тропарь мученице Раисе (Ираиде) Александрийской

А́гница Твоя́, Иису́се, Раи́са,/ зове́т ве́лиим гла́сом:/ Тебе́, Женише́ мой, люблю́,/ и Тебе́ и́щущи страда́льчествую,/ и сраспина́юся и спогреба́юся креще́нию Твоему́,/ и страждý Тебе́ ра́ди,/ я́ко да ца́рствую в Тебе́, и умира́ю за Тя,/ да и живý с Тобо́ю,/ но я́ко же́ртву непоро́чную приими́ мя с любо́вию поже́ршуюся Тебе́/ .Тоя́ моли́твами,// я́ко ми́лостив, спаси́ ду́ши на́ша.

buditeli.info © 2017